

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci stěžovatele **Krajského úřadu Zlínského kraje**, se sídlem ve Zlíně, tř. Tomáše Bati 21, za účasti **1) V. M., 2) M. J.**, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 4. 3. 2005, č. j. 30 Ca 15/2003 - 51,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á.**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Stěžovatel včas podanou kasační stížností napadá v záhlaví označený rozsudek Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým bylo zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 27. 12. 2002, č. j. RR-1622/2002/K, jakož i rozhodnutí Městského úřadu Vizovice (dále jen „stavební úřad“) ze dne 17. 10. 2002, č. j. 331/3198/01-He, a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Rozhodnutím stěžovatele bylo v odvolacím řízení zamítnuto odvolání V. M. a M. J. [dále jen „žalobci ad 1), ad 2)“] a potvrzeno rozhodnutí stavebního úřadu, kterým stavebníkům dle § 88 odst. 1 písm. b) zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“), dodatečně povolil stavbu „Přístavba, nástavba a stavební úpravy stávající plynové kotelny na víceúčelový dům (sportovní centrum + 3 bytové jednotky)“.

Stěžovatel označil jako důvody kasační stížnosti skutečnosti uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“). Má zato, že krajský soud pochybil, když výrokem napadeného rozsudku zrušil rozhodnutí správních orgánů obou stupňů pro nezákonnost a věc vrátil žalovanému (stěžovateli) k dalšímu řízení. Stěžovatel poukazuje na skutečnost, že není oprávněn ve věci rozhodnout, neboť za situace, kdy bylo soudem zrušeno i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, je příslušným orgánem k rozhodnutí ve věci stavební úřad. Pokud by následující řízení vedl a rozhodoval v něm stěžovatel jako správní orgán prvního stupně, měla by tato vada řízení za následek vydání nezákonného rozhodnutí ve věci samé. Stěžovatel dále namítá nesprávné posouzení právní otázky soudem, který dle jeho názoru chybně vyložil ustanovení § 24 odst. 1 a 2 vyhlášky č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu (dále jen „vyhláška“), týkající se proslunění obytných místností a bytů. Uvádí, že proslunění ve smyslu citovaného ustanovení vyhlášky není možné posuzovat samostatně u jednotlivých obytných místností, ale musí být posuzováno u bytů jako celků. Přestože tedy dle předložených znaleckých posudků došlo novou stavbou k totálnímu zastínění některých obytných místností v sousedním bytovém domě, nemá daná skutečnost vliv na proslunění jednotlivých bytů v tomto domě a o dodatečném povolení stavby tak bylo rozhodnuto v souladu s citovanou vyhláškou. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a přiznat kasační stížnosti odkladný účinek.

Žalobce ad 1) ve svém vyjádření ke kasační stížnosti poukazuje na znění ustanovení § 78 odst. 3 a 4 s. ř. s., podle něhož může soud zrušit jak rozhodnutí žalovaného správního orgánu, tak rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Uvádí, že k dalšímu řízení však může soud vrátit věc pouze žalovanému, který následně musí zajistit předání věci zpět k prvoinstančnímu správnímu orgánu, a nikoli sám řízení provádět, jak se mylně domnívá stěžovatel. Žalobce ad 1) dále nesouhlasí s výkladem ustanovení § 24 odst. 1 a 2 vyhlášky tak, jak jej učinily správní orgány obou stupňů, a stejně jako krajský soud je toho názoru, že se oba odstavce citovaného ustanovení musí uplatnit současně, tj. požadované normy pro proslunění musí být splněny jak pro obytné místnosti, tak pro byty jako celky. Proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Žalobce ad 2) se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Oba žalobci následně podali společné vyjádření k žádosti stěžovatele o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, v němž navrhují, aby kasační stížnosti nebyl odkladný účinek přiznán.

Ze správního spisu stěžovatele Nejvyšší správní soud zjistil následující skutečnosti rozhodné pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti:

Dne 17. 10. 2002 vydal stavební úřad pod č. j. 331/3198/01-He v pořadí třetí rozhodnutí, kterým ve smyslu § 88 odst. 1 písm. b) stavebního zákona stavebníkům dodatečně povolil stavbu „Přístavba, nástavba a stavební úpravy stávající plynové kotelny na víceúčelový dům (sportovní centrum + 3 bytové jednotky)“, (dále jen „stavba“), poté, co bylo pro nezákonnost zrušeno stavební povolení vydané dne 3. 8. 1999 pod č. j. 238/1884/99-Ha a stavební úřad byl povinen z úřední povinnosti zahájit řízení o odstranění stavby dle § 88 odst. 1 písm. b) stavebního zákona.

Ani s tímto rozhodnutím žalobci spolu s dalšími účastníky správního řízení jako vlastníci bytových jednotek v sousedním domě nesouhlasili a podali proti němu odvolání. V něm především namítali, že uvedená stavba není a nikdy nebyla v souladu s veřejným zájmem a že její realizací došlo v rozporu s ustanovením § 24 odst. 1 vyhlášky k trvalému zastínění obytných místností v bytech v jejich domě, které vzhledem k tomu nemohou být nadále za obytné místnosti považovány. Žalobci dále spolu s ostatními účastníky řízení poukázali na skutečnost, že stavební úřad porušil ustanovení vyhlášky o vzájemných odstupech staveb, což nejenže vedlo k zastínění obytných místností, ale také k narušení soukromí a celkové pohody bydlení.

O odvolání rozhodl stěžovatel (dříve referát regionálního rozvoje Okresního úřadu Zlín) podle ustanovení § 59 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), rozhodnutím ze dne 27. 12. 2002, č. j. RR-1622/2002/K, tak, že je zamítl a prvostupňové rozhodnutí stavebního úřadu potvrdil. V odůvodnění rozhodnutí stěžovatel konstatoval, že pro posouzení námítky žalobců ohledně nedostatečného proslunění si vyžádal veškeré podklady předložené pro rozhodnutí stavebnímu úřadu a problém uzavřel tak, že ačkoli podle posouzení proslunění a změny denního osvětlení u vybraných obytných místností v bytech sousedního domu došlo u některých z nich k zastínění novou překážkou totálně, nemá toto vliv na proslunění bytu jako celku, a tedy bylo možné uvedenou stavbu dodatečně povolit, neboť její negativní vliv na sousední bytový dům nepřesahuje přípustnou míru. K námitce žalobců týkající se nedodržení právního předpisu, který stanovuje odstupové vzdálenosti mezi stavbami (§ 8 odst. 1 vyhlášky), stěžovatel uvedl, že v průběhu správního řízení nebylo prokázáno, že by vzájemný odstup mezi předmětnou stavbou a sousedním bytovým domem nesplňoval požadavky z hlediska urbanistického, architektonického, životního prostředí, hygienického, požadavku na denní osvětlení, oslunění a zachování pohody bydlení, a tedy nebylo prokázáno, že by dodatečně povolená stavba měla nepřiměřený vliv na okolní prostředí.

Žalobci ad 1) a ad 2) napadli výše označené rozhodnutí žalobou u krajského soudu, v níž především nesouhlasili s argumentací stěžovatele týkající se výkladu ustanovení § 24 odst. 1 a 2 vyhlášky. Žalobci namítali, že ze znaleckého posudku, zpracovaného Ing. P. K. dne 30. 1. 2001, nepochybně vyplynulo, že výstavbou dodatečně povolené stavby došlo k úplnému zastínění obytných místností v bytech sousedního bytového domu. Přestože bylo ze strany účastníků řízení namítáno snížení úrovně bydlení od samého počátku řízení, správní orgány obou stupňů nevzaly tuto skutečnost ve svém rozhodování v úvahu a stavbu dodatečně povolily s odůvodněním, že bez ohledu na zastínění obytných místností v sousedním domě byty jako celek zůstanou i po provedení navrhované stavby prosluněny. Pochybení stěžovatele pak žalobci spatřují také v posouzení otázky odstupové vzdálenosti mezi stavbami, kdy bylo výraznou měrou zasaženo do soukromí obyvatel sousedního domu, a rovněž v neprokázání veřejného zájmu ve smyslu ustanovení § 88 odst. 1 písm. b) stavebního zákona.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí stěžovatele v rozsahu uplatněných žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. K oprávněnosti žalobní námítky týkající se porušení ustanovení § 24 vyhlášky ze strany správních orgánů obou stupňů krajský soud v odůvodnění svého rozhodnutí konstatoval, že proslunění je dle odst. 2 citovaného ustanovení vyhlášky vyžadováno nejen pro byt jako celek, nýbrž prosluněny musí být dle odst. 1 tohoto ustanovení i jednotlivé obytné místnosti. Tvrzení stěžovatele, podle něhož úplné zastínění obytných místností nemá vliv na proslunění bytu jako celku, je v rozporu s ustanovením § 24 vyhlášky, neboť v opačném případě by existence prvního

odstavce, zejména jeho věty první, pozbývala smyslu. K námitce žalobců týkající se dodržení odstupových vzdáleností krajský soud uvedl, že dle ustanovení § 8 odst. 1 vyhlášky musí vzájemné odstupy staveb splňovat zejména požadavky urbanistické, architektonické, životního prostředí, hygienické, a kromě dalších i požadavky na denní osvětlení a oslunění a na zachování pohody bydlení. Jestliže tedy bylo na základě odborného posudku, zpracovaného Ing. P. K. dne 30. 1. 2001, zjištěno, že v důsledku stavby, o jejíž povolení stavební úřad rozhodoval, dojde u obytných místností v I. a II. nadzemním podlaží k zastínění úplnému a ve III. nadzemním podlaží k zastínění podstatnému, nelze ani v případě této žalobní námítky dojít k závěru, že vzájemný odstup staveb splňuje požadavky na denní osvětlení a oslunění ve smyslu citovaného ustanovení § 8 odst. 1 vyhlášky. Krajský soud dále konstatoval, že stěžovatel nedostal ani své povinnosti vypořádat se v odůvodnění svého rozhodnutí s odvolací námitkou, jakým způsobem stavebník prokázal soulad stavby s veřejným zájmem, přestože v průběhu předcházejícího řízení byl na tuto povinnost nejméně jednou upozorněn. Ze všech výše uvedených důvodů proto krajský soud rozhodnutí stěžovatele, jakož i rozhodnutí prvostupňového správního orgánu, pro nezákonnost zrušil.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná. Přestože stěžovatel opírá kasační stížnost pouze o důvody dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., je v ní podle jejího obsahu namítán i důvod odpovídající ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) téhož zákona. Stěžovatel namítá nezákonnost rozhodnutí krajského soudu z důvodu nesprávného posouzení právní otázky týkající se výkladu ustanovení § 24 vyhlášky [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] a dále pochybení krajského soudu, který ve výroku jím vydaného rozhodnutí vyslovil, že se věc vrací k dalšímu řízení žalovanému, ačkoli ten není, s ohledem na zrušení rozhodnutí správních orgánů obou stupňů, příslušný ve věci rozhodnout [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných kasační stížností a dospěl k závěru, že tato není důvodná.

Důvodnost kasační námítky stěžovatele týkající se porušení ustanovení § 24 odst. 1 a odst. 2 vyhlášky, kdy stěžovatel při posuzování otázky proslunění ve smyslu citovaného ustanovení nepovažoval za rozhodné proslunění jednotlivých obytných místností, ale pouze proslunění bytu jako celku, Nejvyšší správní soud posoudil následovně:

Vyhláška č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu, ve znění platném pro danou věc, v části druhé, tj. v obecných požadavcích na bezpečnost a užitné vlastnosti staveb, v ustanovení § 24 odst. 1 stanovuje, že prosluněny musí být obytné místnosti a ty pobytové místnosti, které to svým charakterem a způsobem využití vyžadují. Přitom musí být zajištěna zraková pohoda a ochrana před osluněním, zejména v pobytových místnostech určených pro přesné činnosti.

Dle odst. 2 citovaného ustanovení vyhlášky musí být všechny byty prosluněny. Byt je prosluněn, je-li součet podlahových ploch jeho prosluněných obytných místností roven nejméně jedné třetině součtu podlahových ploch všech jeho obytných místností. Při posuzování proslunění se vychází z normových hodnot.

Ustanovení § 8 odst. 1 citované vyhlášky stanovuje, že vzájemné odstupy staveb musí splňovat zejména požadavky urbanistické, architektonické, životního prostředí, hygienické, ..., požadavky na denní osvětlení a oslunění a na zachování pohody bydlení.

Správní orgány obou stupňů, stejně jako krajský soud, měly při rozhodování o této otázce k dispozici odborný posudek o posouzení vlivu navržené stavby na proslunění bytů v bytovém domě, zpracovaný Ing. N., dále odborný posudek zpracovaný Ing. P. K. dne 30. 1. 2001 předložený žalobcem ad 1) a odborný posudek zpracovaný Ing. P. K. dne 19. 8. 2002, který navazuje na posudek ze dne 30. 1. 2001, jehož objednatel byl Město V. V závěru posudku Ing. K. ze dne 30. 1. 2001, který se jediný zabývá prosluněním obytných místností v sousedním bytovém domě, je uvedeno, že předmětná stavba má stínící účinek na obytné místnosti nacházející se v I. až III. nadzemním podlaží sousedního obytného domu, přičemž v případě obytných místností nacházejících se v I. a II. nadzemním podlaží způsobuje tato stavba totální zastínění, a u obytných místností nacházejících se ve III. nadzemním podlaží způsobuje zastínění podstatné. Otázka skutkových zjištění, tj. zpochybnění pravdivosti uvedených znaleckých posudků, a tedy existence či neexistence zastínění v jednotlivých obytných místnostech, přitom nebyla mezi účastníky řízení předmětem sporu.

V dané věci bylo mezi stěžovatelem a žalobci ad 1) a ad 2) sporné, zda zákon, resp. vyhláška o obecných technických požadavcích na výstavbu, vyžaduje proslunění pouze pro byt jako celek nebo rovněž pro obytné místnosti.

Obytnými místnostmi se dle ustanovení § 3 písm. m) téže vyhlášky rozumí část bytu (zejména obývací pokoj, ložnice, jídelna), která splňuje požadavky předepsané touto vyhláškou, je určena k trvalému bydlení a má nejmenší podlahovou plochu 8 m². Ustanovení § 24 odst. 1 vyhlášky klade výslovně a jednoznačně důraz na proslunění obytných místností, neboť v těchto místnostech je předpokládán dlouhodobý pobyt osob, jejich proslunění je požadavkem zdravotním a hygienickým. U těchto místností je proto stanovena nutnost jejich celkového proslunění. Odstavec 2 stejného ustanovení vyhlášky pak upravuje proslunění bytu jako celku, vznáší požadavek, aby každý byt byl prosluněn. Tento požadavek je splněn, pokud součet podlahových ploch jeho prosluněných obytných místností je roven nejméně jedné třetině součtu podlahových ploch všech místností. Z uvedeného vyplývá, že proslunění ostatních místností bytu není vždy nutné, je pouze stanoven přípustný poměr jejich plochy oproti prosluněné části bytu tvořené obytnými místnostmi.

Nelze přisvědčit výkladu stěžovatele, který na základě jazykového výkladu formulace § 24 odst. 2 vyhlášky „...je-li součet podlahových ploch jeho prosluněných obytných místností roven nejméně jedné třetině součtu podlahových ploch všech jeho obytných místností“ dospěl k závěru, že vyhláška připouští i možnost, že některá obytná místnost nebude prosluněna. Jak je uvedeno výše, citovaný druhý odstavec § 24 upravuje proslunění celých bytů, jemu předchází odstavec první, který prvotně stanoví, že obytné místnosti (a ty pobytové místnosti, které to svým charakterem a způsobem využití vyžadují) musí být prosluněny. Toto ustanovení (§ 24 odst. 1 vyhlášky) nepřipouští žádné výjimky z dané povinnosti, musí být proto splněna vždy. Obsah takto výslovně určené povinnosti nelze měnit účelově přizpůsobeným jazykovým výkladem jiného ustanovení. Vyjádření minimální míry proslunění bytu jako celku pomocí poměru obytných místností oproti ostatním vyplývá ze skutečnosti, že právní předpisy neupravují závazně, jakou část bytu musí tvořit obytné, tj. prosluněné místnosti. Dle § 3 písm. l) vyhlášky je bytem soubor místností, popřípadě jednotlivá obytná místnost, který svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňuje požadavky na trvalé bydlení a je k tomu účelu užívání určen. Není tedy vyloučeno, že počet a plocha „neobytných“ místností v bytě může být oproti obytným (a pobytovým) místnostem, které svým charakterem a způsobem využití též vyžadují proslunění) výrazně

převažující. Takový stav stavebně právní předpisy nevylučují, pouze z hlediska proslunění stanoví povinnost zachovat určitý poměr mezi prosluněnou a ostatní částí bytu.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že správnímu orgánu není dáno na výběr, které z uvedených ustanovení použije a které nikoli, když právní úpravu proslunění obsaženou v odstavcích 1 a 2 sporného ustanovení § 24 vyhlášky je nutno aplikovat současně. Nadto nelze opomíjet ani praktický dopad pochybení správních orgánů, totiž tu skutečnost, že nerespektování odst. 1 ustanovení § 24 vyhlášky by v konečném důsledku vedlo ke změně jednotlivých místností z obytných na neobytné, neboť by ve smyslu ustanovení § 3 písm. m) vyhlášky přestaly splňovat požadavky touto vyhláškou stanovené, k nimž mj. patří i požadavek na proslunění dle ustanovení § 24 odst. 1.

Pokud stavební úřad, stejně jako stěžovatel, nesprávně dovodil, že proslunění se vztahuje pouze na byt jako celek, a proslunění obytných místností není rozhodné, posoudil tuto otázku nejen v rozporu s ustanovením § 24 vyhlášky, ale rovněž s ustanovením § 8 odst. 1 vyhlášky, podle něhož musí vzájemné odstupy staveb splňovat požadavky na denní osvětlení, oslunění a zachování pohody bydlení.

Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud nepřisvědčil kasační námitce stěžovatele ohledně nesprávného právního posouzení věci soudem, naopak uzavírá, že krajský soud nepochybil, když rozhodnutí stěžovatele, jakož i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, pro nezákonnost zrušil.

Stěžovatel dále v kasační stížnosti namítá pochybení krajského soudu, který ve výroku napadeného rozhodnutí vyslovil, že se věc vrací k dalšímu řízení žalovanému, tj. stěžovateli, přestože ten není (za situace, kdy krajský soud zrušil rozhodnutí správních orgánů obou stupňů) oprávněn ve věci rozhodnout.

K takto uplatněné kasační námitce stěžovatele Nejvyšší správní soud uvádí, že výrok napadeného rozsudku krajského soudu zcela koresponduje se zákonnou úpravou obsaženou v ustanovení § 78 odst. 3 a odst. 4 s. ř. s. Dle odst. 3 citovaného ustanovení zrušuje-li soud rozhodnutí, může podle okolností zrušit i rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně, které mu předcházelo. Dle odst. 4 téhož ustanovení zruší-li soud rozhodnutí, vysloví současně, že se věc vrací k dalšímu řízení žalovanému. Zákonná právní úprava tedy umožňuje krajskému soudu zrušit rozhodnutí správních orgánů obou stupňů, vrátit věc zpět k projednání však může krajský soud pouze žalovanému (v daném případě stěžovateli). Žalovaný následně musí zajistit příslušný procesní postup, který je v souladu s platnou právní úpravou vztahující se na řízení před ním. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že ani tato námitka stěžovatele není důvodná.

Nejvyšší správní soud nezjistil naplnění žádného z důvodů kasační stížností uplatňovaných stěžovatelem, sám neshledal jiné nedostatky, k nimž by musel dle ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlídnout z úřední povinnosti, proto kasační stížnost v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Žalobcům ad 1) a ad 2), jak vyplývá z obsahu soudního spisu, náklady v tomto řízení nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud dále uvádí, že s ohledem na rozhodnutí ve věci samé již nerozhodoval o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. února 2007

JUDr. Radan Malík
předseda senátu